

RAZMIŠLJANJE O IDEALNI NAPRAVI ZA KLIC V SILI

REŠILNE FREKVENCE ZA GORNIKE V STISKI

IGOR STERLE

V zadnjih dveh letih sem pri poročilih o gorniških nesrečah že nekajkrat zasledil podatek, da je pri hitrosti reševanja bistveno prispevala uporaba ročnih radijskih postaj. S tem ne mislim samo na postaje, ki jih v akciji uporablja GRS, temveč predvsem tiste, ki so se v bližini nesreče pojavile bolj ali manj naključno in omogočile, da je GRS sploh zvedela za nesrečo.

Ko obvestilo o nesreči doseže GRS in steče reševalna akcija, je stvar že v rokah profesionalcev (slovenska GRS je sicer uradni amaterska organizacija, vendar so reševalci v mojih očeh zaradi svoje usposobljenosti in zahtevnosti dela vseeno profesionalci). Čas, ki poteka od trenutka nesreče do trenutka predaje obvestila, pa lahko merimo v minutah ali urah. V minutah, če se na kraju nesreče pojavi gorski reševalec na redni kondicijski turi, če v bližini uživa jadralni padalec, ki se s svojimi kolegi s pomočjo postaje pogovarja o vetrovih, ali pa ponesrečenec kar sam pokliče reševalce z lastno postajo (tudi to se je že zgodilo). Več ur pa lahko traja, če je potrebno sporočilo o nesreči peš prenesti v dolino ali do najbližje planinske postojanke.

EN APARAT ZA VEČ FUNKCIJ

Pri uporabi ročnih postaj je več problemov. Prvi je vsekakor ta, da jih imajo le redki: člani različnih profesionalnih organizacij (GRS, policija, vzdrževalci RTV), radioamaterji in »ilegalci«. Zakaj »ilegalci«? Zato, ker je potrebno za legalno uporabo takšnih postaj opraviti radioamaterski izpit. Drug problem je cena takšne postaje, ki ni ravno zanemarljiva. Tretji problem je zasičenost etra, ki bi nastopila pri širši uporabi na različnih frekvencah — tudi tistih, ki jih pri svojem delu uporablja GRS. Četrti problem pa je teža.

Ročnim radijskim postajam so zelo podobni mobilni telefoni, ki imajo tudi podobne neprijetne lastnosti: ceno, težo, registrirano uporabo. Poleg tega je tudi zelo neprijetno, če ravno takrat, ko vam tišina šepeta same prijetne misli, v vašem ali sosedovem nahrbtniku zazvoni telefon...

Vse te probleme odpravlja moja idealna naprava, katere nastanek je spodbudila teža nahrbtnika. Ko pred odhodom na turo tlačim vanj različno opremo, se v njem skoraj vedno znajde čelna svetilka (prijatelji pravijo, da pri moji organizaciji izletov nikoli ne vedo, kaj jih čaka). Najtežji del svetilke je seveda baterijski vložek, ki je pri nekaterih izvedbah čelnih svetilk v torbici, obešeni okoli vratu. Ta me močno spominja na neko drugo napravo, ki ima prav tako koristno vlogo. To je lavinska žolna — oddajnik in sprejemnik radijskih valov, ki omogoča iskanje zasutega v plaz. Prav to, oddajnik in sprejemnik hkrati, je tudi ročna radijska postaja in zato moja idealna naprava združuje funkcije vseh treh, doda pa jim še nove.

Sestavljena je iz dveh delov, ki sta med seboj povezana s kablom. Osrednji del je obešen okoli vratu in pripet okoli pasu kakor lavinska žolna. Drugi del je takšen kot čelna svetilka, saj ima trakove za pritrditev na glavo, v zaščitnem čelnem delu pa ima poleg žarnice še majhen zvočnik, mikrofoni in gumb za vklop mikrofona. Ta del naprave je mogoče odklopiti od osrednjega, tako da me ne moti pri gibanju.

V osrednjem delu so baterijski vložek, oddajnik, sprejemnik ter gumbi in lučke za upravljanje. Oddajnik lahko oddaja tri različne signale na mednarodno določenih frekvencah. Prvi je takšen, kot ga oddajajo lavinske žolne in ga lahko sprejemajo druge lavinske žolne. Drugi je močnejši signal na samostojni frekvenci, ki ga oddaja enkrat na minuto. Ta signal vsebuje številko moje naprave in omogoča helikopterju, da najde moj položaj na razdalji nekaj kilometrov. Tretji signal je govorni signal iz mikrofona, ki ga lahko oddaja na treh frekvencah. Prva je določena za klic v sili, drugi dve pa sta pomožni, na kateri preklapim oddajanje potem, ko je nekdo že sprejel moj klic v sili. Vse tri frekvence so drugačne od frekvenc, ki jih pri svojem delu uporablja GRS, zato ne motijo dela reševalcev.

NAPRAVA Z ENO SAMO POMANJKLJIVOSTJO

Sprejemnik moje idealne naprave sprejema prav tako tri različne signale. Prvi je signal lavinskih žoln, s katerim lahko najdem zasutega v plaz. Drugi je govorni signal na frekvenci za klic v sili oziroma drugih dveh pomožnih frekvencah. Tretji signal je signal UKV oddajnikov, tako da se moja postaja obnaša kot preprost radijski sprejemnik.

Moja idealna naprava ima še gumb za vklop oddajnika in za izbiro frekvence klica v sili, gumb za izbiro sprejema UKV radijskega programa, lučko za kontrolo baterije, lučke za sprejem signala lavinske žolne, vtičnico za slušalke in vtičnico, v katero lahko priključim ločen GPS sprejemnik.

Moja idealna naprava ima torej veliko dobrih lastnosti. Z njo si lahko svetim v temi, oddam in sprejemam klic v sili, najdem zasutega v plaz, poslušam vremensko napoved, ugotovim svoj položaj s pomočjo GPS satelitov. Pri tem ne potrebujem radioamaterskega izpita in ne motim drugih uporabnikov radijskih valov. Naprava je sorazmerno poceni zaradi množične proizvodnje in jo lahko kupim v vsaki športni trgovini. Ker za vse uporabljam en sam baterijski vložek, minimalno obremeni moj nahrbtnik.

Ima pa moja idealna naprava veliko pomanjkljivost. Tako idealna je, da je še nihče ne izdeluje, pa tudi mednarodne organizacije se še niso uspele dogovoriti o njenih frekvencah (z izjemo frekvence lavinskih žoln).

Mogoče bo ta članek koga spodbudil, da bo dodal še svoje zamisli ali celo izdelal napravo, ki jo bomo čez leto ali dve kupili v sosednji trgovini.